

سازمان تأمین اجتماعی و بحران کرونا مروری بر ۳۳ اقدام

تهیه و تدوین: مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی - ۵ فروردین ۱۳۹۹

مقدمه

پس از آنکه در ۲۹ بهمن ماه ۱۳۹۸ رسماً ورود کروناویروس به ایران تأیید شد، دستگاه‌ها و نهادهای مختلف در کشور مجموعه‌ای از اقدامات و سیاست‌ها را برای مواجهه با این ویروس کشنده تدوین، اعلام و اجرا نمودند. در همین چهارچوب، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی کشور نیز اقدامات متعددی را در راستای کنترل شیوع بیماری و قطع زنجیره انتقال، ارائه خدمت به بیماران کووید ۱۹، اجرای سیاست‌های اجتماعی در حمایت از مشاغل رسمی و غیررسمی، تدوین سازوکارهای حمایتی از کارگران، کارفرمایان و بنگاه‌های تولیدی در دستور کار قرار دادند. مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی در ششمین گزارش سیاستی خود در خصوص بحران کرونا، واکنش سازمان تأمین اجتماعی به همه‌گیری کروناویروس در کشور را بررسی و مهم‌ترین سازوکارهای تدبیرشده را منتشر کرده و در اختیار افکار عمومی قرار داده است. از کلیه پژوهشگران، سیاست‌گذاران، کنشگران مدنی و فعالین کارگری و کارفرمایی دعوت می‌شود که نظرات و پیشنهادات خود در خصوص واکنش‌های سیاستی سازمان تأمین اجتماعی در مواجهه با کرونا را از طریق آدرس ایمیل info@ssor.ir با ما مطرح نمایند.

برنامه اقدام سازمان تأمین اجتماعی در مواجهه با Covid-19

در دسامبر ۲۰۱۹ مواردی از بیماری مرتبط با التهاب ریه با علت نامشخص در چین گزارش شد. در ۱۰ فوریه ۲۰۲۰، سازمان بهداشت جهانی این بیماری ناشی از کروناویروس جدید را Covid-19 نام نهاد. به دنبال شیوع و همه‌گیری جهانی این ویروس، در تاریخ ۲۹ بهمن ماه ۱۳۹۸، ایران نیز مواردی از ابتلا به این ویروس را در کشور گزارش کرد.

با فراگیری کووید ۱۹ در ایران، دستگاه‌ها و نهادهای مختلف اجرای طیف گسترده‌ای از اقدامات برای مواجهه با این ویروس کشنده را در دستور کار قرار دادند. از جمله سازمان تأمین اجتماعی، به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد بیمه اجتماعی کشور، مجموعه‌ای از سیاست‌ها، سازوکارها و اقدامات را در قالب یک برنامه در پنج محور برای مقابله با کروناویروس جدید به اجرا گذاشت.

بدیهی است، باتوجه به اینکه پاندمی کروناویروس مسئله‌ای منحصربه‌فرد و ناشناخته با تأثیراتی در حال تغییر و غیرمعین است، مجموعه تدابیر جدید سازمان تأمین اجتماعی، با رصد وضعیت، تدوین و اعلام خواهد شد. اقدامات و تمهیدات اجرایی سازمان تا تاریخ ۲ فروردین‌ماه ۱۳۹۹ در پنج دسته کلی به شرح زیر بوده است:

۱- سیاست‌ها و اقدامات برای کنترل شیوع کروناویروس و کاهش حضور جامعه هدف سازمان تأمین اجتماعی در فضاهای اداری و عمومی

در چهارچوب پروتکل‌های سازمان بهداشت جهانی و مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا، کشور در خصوص ضرورت کاهش مراجعات و رفت‌وآمدها به‌منظور جلوگیری از انتقال و شیوع کروناویروس، مجموعه‌ای از تدابیر در سازمان تأمین اجتماعی تصویب و اجرا گردید که از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- تمدید دفاتر درمانی منتهی به بهمن‌ماه ۱۳۹۸ کلیه بیمه‌شدگان تا پایان فروردین‌ماه ۱۳۹۹.
- ۲- حذف فرایند تأیید شورای پزشکی در خصوص افرادی که مهلت دفاتر درمانی آنان زودتر از موعد مقرر (۴ و ۶ ماهه) به اتمام رسیده است.
- ۳- لغو فرایند معاینات پزشکی بدو بیمه‌پردازی برای متقاضیان انعقاد قرارداد بیمه با ماهیت غیراجباری از جمله بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد، ادامه بیمه به‌طور اختیاری، رانندگان، کارگران ساختمانی و ... تا پایان فروردین‌ماه ۱۳۹۹.
- ۴- توقف فرایند معرفی بیمه‌شدگان به کمیسیون‌ها و مراجع پزشکی به جهت جلوگیری از مراجعه بیمه‌شدگان به پزشکان معالج و مراکز درمانی در شرایط شیوع ویروس.
- ۵- تعلیق استعلام از سازمان تأمین اجتماعی در خصوص تمدید و یا صدور کارت هوشمند رانندگان و پذیرش تداوم بیمه‌پردازی بیمه‌شدگان موردنظر تا پایان فروردین‌ماه ۱۳۹۹.
- ۶- موافقت با تداوم بیمه‌پردازی کارگران ساختمانی که کارت مهارت فنی آن‌ها در بازه زمانی اسفندماه ۱۳۹۸ لغایت فروردین‌ماه ۱۳۹۹ منقضی گردیده است.
- ۷- حذف مراجعه حضوری متقاضیان بهره‌مندی از مزایای مستمری بازنشستگی جهت ارائه و ثبت درخواست به واحدهای اجرایی در اسفندماه سال ۱۳۹۸ و تعیین تاریخ ترک کار آن‌ها به‌منزله تاریخ درخواست بازنشستگی.
- ۸- حذف مراجعه حضوری افراد جهت دریافت گواهی میزان سوابق پرداخت حق بیمه از طریق اخذ کد رمز ویژه در سامانه غیرحضوری سازمان.

۲- تمهیدات برای استفاده حداکثری از ظرفیت مراکز درمانی سازمان برای خدمت‌رسانی به بیماران Covid-19

سازمان تأمین اجتماعی اولین خریدار و دومین ارائه‌دهنده خدمت درمان در کشور است و بدین ترتیب نقش مهمی در سیستم سلامت کشور و ایجاد پوشش همگانی خدمات سلامت ایفا می‌کند. باتوجه به این نقش بود که تدابیر مهمی در مدیریت بخش درمان سازمان برای خدمات‌رسانی به بیماران مبتلا به کروناویروس جدید اندیشیده شد که مهم‌ترین آن‌ها به شرح زیر است:

- ۱- آماده‌باش ۷۷ بیمارستان و ۳۱۰ مرکز سرپایی برای خدمت‌رسانی به مبتلایان به کروناویروس.
- ۲- به‌کارگیری بیش از ۵۰۰۰ تخت بیمارستانی برای بستری بیماران Covid-19.
- ۳- به‌کارگیری بیش از ۷۰۰۰ نفر از پزشکان و ۲۵۰۰۰ نفر از پرسنل غیرپزشک در فرایند خدمت‌رسانی به بیماران کووید-۱۹.
- ۴- خدمت‌رسانی به بیش از ۸۰۰۰ بیمار مبتلا به کروناویروس در بیمارستان‌های تأمین اجتماعی.
- ۵- اخذ مجوز از وزارت بهداشت در خصوص راه‌اندازی تست Covid-19 PCR در آزمایشگاه رفرانس تأمین اجتماعی و بیمارستان شهید لبافی‌نژاد.
- ۶- اعطای مجوز جذب و به‌کارگیری نیروهای تخصصی و غیر تخصصی برای استان‌های درگیر و فراخوان همکاری پرسنل استان‌های کمتر درگیر برای خدمت‌رسانی در استان‌های در معرض بیشترین ابتلا.
- ۷- تشکیل کمیته مدیریت بحران جهت مقابله با Covid-19 و تعیین دستورالعمل کاری برای مدیریت درمان استان‌ها (شامل پیش‌بینی اقدامات موردنیاز و تعیین میزان اقلام مصرفی لازم در مراکز درمانی استان‌ها).
- ۸- هماهنگی با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای انسجام عمل و وحدت‌رویه در مواجهه با کروناویروس، شامل دریافت آخرین دستورالعمل‌های مراقبت، تشخیص و درمان مبتلایان به کروناویروس جدید و ارسال آن‌ها به مدیریت‌های درمان استان‌ها، و همچنین همکاری با این وزارت به‌منظور ایفای نقش در مقابله ملی با کروناویروس جدید.
- ۹- صدور مجوز لغو اسپیرومتری در معاینات سلامت شغلی بیمه‌شدگان و همکاران تا پایان شیوع کرونا.

۳- سیاست‌ها و تمهیدات برای حمایت از مشاغل و کارفرمایان در شرایط بحران کروناویروس

باتوجه‌به لزوم کاهش رفت‌وآمدها و لغو تجمعات غیرضروری برای کنترل شیوع ویروس، بسیاری از مشاغل به‌طور مستقیم تحت تأثیر قرار گرفته‌اند. برخی از آن‌ها ناچار به تعطیل کردن کسب‌وکار خود شده‌اند و برخی هم به دلیل کاهش مراجعه و تقاضای خانوارها برای دریافت خدمات با رکود قابل توجهی مواجه شده‌اند. در این راستا، سازمان تأمین اجتماعی برای حمایت از مشاغل و کارفرمایانی، که از این شرایط بیشترین آسیب را دیده‌اند، تمهیدات زیر را در نظر گرفته است:

- ۱- افزایش مهلت‌های مربوط به فرایند انعقاد قرارداد و پرداخت حق بیمه به‌منه ماه ۱۳۹۸ بیمه‌شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد، ادامه بیمه به‌طور اختیاری، بیمه‌شدگان توافقی فعال انفرادی، رانندگان، خادمین ثابت مساجد، باربران، کارگران ساختمانی، قالیبافان و شاغلان صنایع‌دستی شناسه‌دار و ... لغایت فروردین‌ماه ۱۳۹۹.
- ۲- امهال حق بیمه اسفندماه ۱۳۹۸، و فروردین و اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۹ سهم کارفرما (۲۰ درصد) برای ۱۰ رسته از فعالیت‌ها و کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی، که تحت تأثیر مستقیم بیماری کووید ۱۹ قرار گرفته‌اند، به‌نحوی که در این بازه زمانی مکلف به پرداخت حق بیمه سهم کارفرما (۲۰ درصد) نیستند و امکان تقسیط حق بیمه دوره مذکور بدون اخذ جریمه، از تیرماه لغایت اسفندماه ۱۳۹۹ فراهم می‌باشد.
- ۳- توقف انجام بازرسی از کارگاه‌ها به‌جز در موارد خاص تا پایان فروردین‌ماه ۱۳۹۹.
- ۴- تعلیق جلسات رسیدگی هیئت‌های تشخیص مطالبات بدوی و تجدیدنظر استان‌ها تا اطلاع ثانوی.
- ۵- فراهم‌نمودن زمینه دریافت غیرحضور صورت‌مزد کارکنان شاغل در قراردادهای مشمول ضوابط طرح‌های عمرانی.

■ ۴- تسهیلات برای حمایت از بیمه‌شدگان در مقابل آثار کروناویروس

در راستای حمایت از بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی، به خصوص کسانی که به دلیل شرایط کنونی امکان حضور در محل کار را ندارند و همچنین کسانی که به ویروس مبتلا شده‌اند، چند اقدام مهم در سازمان تأمین اجتماعی به شرح زیر انجام شد:

۱- پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری به کلیه بیمه‌شدگان مبتلا به بیماری کووید ۱۹ صرفاً به استناد گواهی مراجع پزشکی مربوطه و بدون نیاز به انجام سایر تشریفات مقرر تا زمان بهبود کامل.

۲- تعلیق بازرسی احراز اشتغال قالیبافان، کارگران ساختمانی و سایر بیمه‌شدگان خاص تا پایان فروردین ماه ۱۳۹۹.

۳- تعلیق بازرسی بیمه بیکاری برای استمرار مقرری.

۴- فراهم نمودن زمینه پرداخت علی‌الحساب غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری بدون نیاز به تأیید مراجع پزشکی سازمان (پزشک معتمد و شورای پزشکی).

۵- ابلاغ دستورالعمل اداری مشترک شماره ۲۴۸۴۷۳ مورخ ۹۸/۱۲/۲۷ فیما بین سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مبنی بر فراهم بودن امکان استفاده از سامانه الکترونیک جهت ثبت درخواست متقاضیان بیمه بیکاری و حذف مراحل حضور و غیاب مقرری‌بگیران تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۹.

■ ۵- اقدامات آموزشی، فرهنگی و پژوهشی در مواجهه با کروناویروس

سازمان تأمین اجتماعی، با تحت پوشش داشتن ۴۳ میلیون نفر از جمعیت کشور، بر خود لازم دانست تا در راستای آگاه‌سازی عمومی جهت پیشگیری از شیوع بیشتر ویروس و مقابله با آن و همچنین کمک به حوزه سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری اقداماتی از جمله به شرح زیر را در دستور کار قرار دهد:

۱- ساخت و تهیه ویدیوها، موشن گرافیک‌ها، و پیام‌های تبلیغاتی در خصوص شناخت، پیشگیری و مقابله با کروناویروس.

۲- برگزاری جشنواره کرونا امید با استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای ترغیب کودکان و نوجوانان به ماندن در خانه توسط مؤسسه فرهنگی و هنری آتیه، انتشارات علمی و فرهنگی، و مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی و با مشارکت معاونت توسعه و مدیریت منابع وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی.

۳- تهیه و ارسال راهنمای پیشگیری و کنترل ویروس کرونا در محیط کار (مصوب جلسه شورای مرکزی هماهنگی خدمات بهداشتی بیمه‌شدگان) به خانه‌های بهداشت کارگری.

۴- انتشار گزارش‌های سیاستی برای کمک به سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران برای مقابله با کروناویروس شامل گزارش «بحران کرونا و سیاست‌های اجتماعی»، «بحران کرونا و مداخلات غیردارویی (از قرنطینه تا ایزوله کردن)»، «ویروس کرونا: اقتصاد جهان در معرض خطر»، «توقف کرونا: سرکوب یا فرونشانی» و «اقتصاد در عصر ویروس کرونا».

۵- برگزاری دوره‌های آموزشی برای همکاران شاغل در مدیریت درمان استان‌ها در جهت مبارزه با کروناویروس جدید.

۶- برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه کروناویروس برای پرسنل وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دستگاه‌های تابعه با همکاری مرکز فناوری اطلاعات، ارتباطات و تحول اداری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

• تهیه و تدوین: ابوالفضل آفریده - نرگس اکبرپور روشن - مهدی شکوری